

Список використаних джерел:

1. UN Tourism. World Tourism Barometer 2024.. URL: <https://www.unwto.org/taxonomy/term/347>.
2. ForwardKeys. Глобальні тенденції подорожей 2023. URL: <http://surl.li/rujyp>.
3. Visit World. Trends in global tourism in 2023. URL: <https://visitworld.today/blog/1349/trends-in-global-tourism-in-2023>.

Цаценко Г. В., канд. екон. наук Редько В. Є.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ МОРСЬКИХ КРУЇЗІВ

Круїзна індустрія є головним гравцем у світовій галузі туризму і її доходи продовжують зростати. У 2021 р. світовий ринок круїзів оцінювався в 7,25 млрд доларів США. До 2028 р. очікується його зростання на 11% [1], що робить актуальним вивчення основних тенденцій розвитку круїзного туризму. Під круїзом розуміють вид морської подорожі, що включає проживання та переміщення на спеціалізованому пасажирському судні, яке зазвичай пропонує різноманітні розваги, послуги та комфортні умови для пасажирів.

За даними CruiseBooking.com одним із найпопулярніших напрямків круїзів у 2023 р. стала Європа. Прогнозується, що ця тенденція продовжиться і в 2024 р. [2]. Окрім європейського напрямку (Норвегія, Греція, Ісландія), популярними залишаються Аляска, країни Близького Сходу (Єгипет, Ізраїль), Антарктида, а також Багамські острови, Австралія та Нова Зеландія, країни Карибського басейну та Південної Америки. Оскільки літні температури в Європі стрімко підвищуються, мандрівники прямують до більш прохолодних кліматичних умов у сонячну пору року. Дослідження показує збільшення попиту на круїзи в Арктику на 201% у 2023 р. порівняно з 2022 р., причому популярністю користуються Канада та Аляска [1].

Однією із важливих тенденцій є раннє бронювання. Відомо, що початок раннього бронювання круїзів починається за 18 місяців до дати відплиття, проте вже є випадки попереднього бронювання на 2026 р., що свідчить не тільки про зростання популярності круїзів, але й про ефективну цінову політику круїзних компаній і туристичних операторів.

Ще однією тенденцією є сімейні подорожі. Близько 32% круїзерів подорожували з родиною. Це говорить про привабливість круїзів як варіанту відпустки для сімей. Варто зазначити, що круїзи стають всі більш популярними в США, про що свідчать показники 2022 р., за якими понад 43% пасажирів круїзних лайнерів були американцями [1]. Найбільшим американським оператором круїзних суден є компанія Carnival Cruise Lines Inc., яка входить до британсько-американського концерну Carnival Corporation & PLC. Компанія відома своїми розвагами та багатофункціональними сервісами на борту, включаючи ресторани, театри, казино, аквапарки та багато іншого. В своїй діяльності Carnival Cruise Lines спрямована на різні сегменти клієнтів, включаючи сім'ї, пари, індивідуальних мандрівників та осіб з обмеженими можливостями. Компанія послідовно нарощувала свій флот і зону дії. З 1998 р. стала пропонувати круїзи вздовж Західного узбережжя США, а з появою суден класу «Spirit» (Carnival Spirit), до маршрутів увійшли Гаваї та Аляска. У 2005 р. Carnival вийшла уперше у Середземне море, діючи вже в усьому світі.

Набирають обертів експедиційні круїзи, тобто подорожі з науковою метою. Раніше експедиційні кораблі обмежувалися запасними, міцними суднами, які доставляли невеликі групи дослідників у місця, майже недоступні повітряному або наземному транспорту, включаючи Антарктиду, Арктику та Галапагоські острови. У 2024 р. вже запропоновано більше експедицій, ніж будь-коли, у нових тепловодних напрямках, таких як західна Австралія, південна частина Тихого океану, Мадагаскар і Сейшельські острови. Кількість пасажирів експедицій зросла на 67% за останні чотири роки [1]. Такі круїзи дорогі, частково через те, що кораблі мають бути невеликими, а це означає, що кількість пасажирів мала.

Зважаючи на те, що круїзні лайнери є одними із значних забруднювачів екології, в цьому напрямку з'явилося декілька тенденцій, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку, серед яких зростання відповідальності як пасажирів, так і круїзних компаній та портів, які приймають круїзерів за маршрутом. Одна із них пов'язана із закриттям певних портів для зупинки кораблів. До переліку найбільших портів в Адріатиці та цікавих міст для туристів можна віднести Венецію, де в наслідок надмірного туризму місцеве населення виступило за заборону круїзних лайнерів. Таке ж рішення планується до ухвали і в Амстердамі. Другим аспектом в напрямі реалізації принципів сталого

розвитку є прагнення досягти нульових викидів до 2050 р. За даними Transport & Environment, 218 круїзних лайнерів, що працювали в Європі у 2022 р., викинули в чотири рази більше оксиду вуглецю, ніж усі автомобілі континенту [3]. Щоб зменшити свій негативний вплив на довкілля, круїзні компанії починають використовувати інноваційні розробки щодо застосування біопалива. Для цього вже було проведено більше трьох десятків випробувань біопалива, виготовленого з таких речовин, як гній і рослинна олія. З 11 великих нових океанських суден у 2024 р. шість працюють на зрідженому природному газі. Прогнозується, що у 2024 р. з'явиться перше круїзне судно, яке працюватиме на зеленому метанолі, коли він стане доступним у великих масштабах [1].

Визначаючи тенденцію цифрової трансформації, яка не оминула круїзну індустрію, варто зазначити, що новітні технології використовуються не тільки на борту лайнерів. В основному, всі круїзні компанії мають власні мобільні додатки, які дозволяють їм отримувати доступ до інформації про судно, послуг, реєстрацій, гарнітур віртуальної реальності, помічників на основі штучного інтелекту та багатьох інших цифрових послуг.

Отже, врахування окреслених тенденцій розвитку світової круїзної індустрії та їх використання в своїй діяльності круїзними компаніями створює більше можливостей для задоволення динамічного попиту у відповідних умовах індустрії 4.0.

Список використаних джерел:

1. Koutsky J. Cruise Industry Continues Strong Growth Post-Covid. Forbes. 2024. URL: <http://surl.li/ruxxp>.
2. CruiseBooking.com. Cruise Industry Trends 2024: Exploring the Future of the Cruise Industry. 19.02.2024. URL: <http://surl.li/ruxvg>.
3. Transport & Environment: web-site. URL: <http://surl.li/rvafh>.